NĂM THỨ MƯỜI HAI, SỐ THỨ 3136 — NGÀY THỨ TƯ 2 JUILLET 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Hanoi					
	Người đọc báo	Bán lẻ	Mỗi tháng (có Phụ-nữ)	Mua về bán lại (có Phụ-nữ)	Ngoại quốc	
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	12 $ 00
Các công-sở	»	8 .00	8 .00	8 .00	9 .00	»
Sáu tháng	3 .00	3 .50	3 .20	3 .20	3 .30	6 .00
Ba tháng	1 .50	1 .75	1 .60	1 .60	1 .65	3 .00
Một tháng	0 .50	0 .60	0 .55	0 .55	0 .60	1 .00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. L. F. NGHIÊM
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décompte à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

1re page	Une seule insertion . . . 0 $ 30 le c/m
	Par contrat annuel
	Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 le c/m
	Réclame dans la 1re page . . . . 2 $ la ligne
	Annonces judiciaires et légales . 1 $ 50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tình-trạng các giáo-viên ở trong xã-hội ta

III

Về phương-diện quốc-dân, thì ông thầy ở đời nay với ông thầy đời xưa khác nhau xa quá, ông thầy đời xưa thì kẻ nể người vì, sống tết chết giỗ, nhìn những cái dấu vết cũ nào nhà thờ, nào ruộng kỵ của các hội đồng-môn ngày xưa còn sót lại một vài nơi đó, ta lại chẳng còn tưởng tượng thấy cái lòng trung-hậu tôn thầy trọng đạo lắm dư? Đọc một câu phong-rao cổ: *muốn sang thì bắc cầu kiều, muốn con hay chữ thì yêu lấy thầy*, ta lại chẳng nhận ra được cái tâm-lý của người xưa ăn ở với thầy dư? Đến đời nay thì người ta qui chuộng nhau cái gì, người ta sĩ-diện với nhau bằng cái gì, lòe nhau, chọe nhau, kiềng nhau, bợ đỡ nhau bởi cái gì? nhìn trước ngó sau, trong con mắt người ta chỉ chăm chăm chửi chủi cả vào cái manh quần tấm áo, cái túi «xu» nặng nhẹ, cái tử sắt đầy vơi, nhẫn cửa đỏ đạc sang hay tồi, vòng nhẫn hoa hột nhiều hay ít, được ông này ông kia thương hay là bị ông này ông kia ghét, hàng phẩm cao chức trọng hay là bọn chân trắng ngực trần, có kiếm lắm tiêu nhiều, ăn sung mặc sướng hay là chỉ du dù trong xó nhà, có tác oai tác phúc, dư thế dư thần hay là chỉ hiền lành như bụt đất, ấy qui chuộng nhau là qui chuộng thế, sĩ diện với nhau là sĩ diện thế, lòe nhau thế, chọe nhau thế, kiềng nhau thế, bợ đỡ nhau thế, chứ ai mà kể tới các ông thầy dạy học là cái hạng tiền không quyền không, ăn ở bần hàn, cửa nhà thiếu thốn, không ăn chọi được với đời mà không thường phạt gì tới ai cả đâu; cái thân phận làm một người thầy giáo ở trong xã-hội ta bây giờ còn lòe được ai, chọe được ai, sĩ diện được với ai mà còn ai kiềng, ai bợ đỡ, ai qui chuộng đến mình nữa!

Chẳng những trong xã-hội không ai qui chuộng đến thử mình, mà ngay cái lũ học-trò mà mình làm bố già, làm dầu-nậu nó hết ngày ấy, sang tháng khác đây, nó cũng chẳng biết thầy là ai, chẳng kể thầy vào đâu cả. Học-trò bây giờ đi học là đi học nhà trường, thụ pháp với ai? là thụ pháp quan đốc nhà trường; lúc xin vào học là xin với nhà trường, theo qui-luật là theo qui-luật nhà trường, quyền thưởng phạt, lên lớp, xuống lớp, được vào học, bị đuổi không cho học là định đoạt tự ở quan đốc nhà trường; ở nhà trường các nước khác thì còn có những hội thầy giáo với học-trò liên hiệp để gắn bó cái tình nghị thầy trò với nhau, có những hội cha mẹ học-trò để liên-lạc cảm-tình, sơ thông ý kiến với các thầy giáo trong trường, chứ ở xã-hội ta thì những cách tổ-chức ấy còn khuyết lược cả, thành ra thầy giáo với học-trò như người dưng nước lã, học trò tự coi mình là một người thuộc hạ của nhà trường, trừ quan đốc nhà trường ra, còn đối với cái người ăn lương tháng nhà nước mà nhận cái việc «làm công» dạy học kia không phải nhập môn thụ nghiệp gì, không có chút ân oai gì với mình, tức là không có chút tình nghĩa gì với mình cả. Ta chẳng thấy hiếm người ra khỏi cửa trường rồi trông thấy giáo dạy mình khi xưa cứ việc dương cặp con mắt xấc xược kiêu-kỳ, không đoái hoài được lấy một tiếng chào mà cố ý lại chực đem cái duyên may phận đẹp của mình làm đẹp ông này ông nọ có tiền bạc quyền thế mà phách với cái người đã vỡ lòng vạch mắt cho mình biết được năm mười chữ có chút khôn mọn mà kiếm miếng kiếm tiếng được ngày nay dấy ư? mà chẳng cứ lúc đã thôi học ở trường rồi, chính lúc còn cắp sách theo thầy mà cũng có kẻ không kính sợ lời thầy, không từng phục mệnh lệnh thầy, vừa mới ngày nào đây, cái kịch đáng thương đáng giận xuất hiện ở trước tòa án là sự học-trò đánh thầy giáo mà bị tòa án phạt tù thật là một cái đại biến ở nước ta xưa nay chưa từng có bao giờ, khiến cho kẻ thức giả phải phán nàn về thế-đạo nhân-tâm trái ngược đảo-điên đến thế.

Nghĩ làm thân thầy giáo ở trong xã-hội ta bây giờ trên đối với chính-phủ, dưới đối với quốc dân, cái danh vọng đã rất là khinh, cái quyền lợi đã rất là ít, đã khiến cho những người theo về cái nghề «bạc chủ» ấy không mấy người là khỏi còn cái ý-kiến lưu-tục, tránh bèn tới sang, tránh khỏ tới sướng mà không chịu chuyên tâm đốc chí, cúc cung tận tụy về cái sự-nghiệp dẫn dụ hậu tiến, đào tạo thanh-niên. Gia chi dĩ học-trò cũng lại không biết trọng thầy, có trọng thầy thì mới chịu kính sợ lời thầy, tùng phục mệnh lệnh thầy, mới mong cái lời dạy dỗ, cái phương-pháp giáo-dục của ông thầy có thấm thía được cho mình, rèn đúc được cho mình mà nhờ cái sở đắc ở thầy để có ngày thành tài đạt đức, nếu đã không trọng thầy thì lời thầy dạy-dỗ như đổ nước lá khoai, phương pháp thầy giáo-dục như thổi cơm bằng cát, dù có được người không hám danh không thiết lợi, biết lấy cái chức-vụ ông thầy làm trọng, không quản công lao khó nhọc, lo hết phương hết kế để tạo-thành nhân-tài, mở mang dân trí cho nước, cho nòi, mà nói chẳng có người nghe, dạy chẳng có người theo, không bột đỗ gột nên hồ, không kẻ nghe theo cũng đố dạy nên người khá được. Thiết tưởng cũng vì một cớ thế mà ở xã-hội ta bây giờ, trường học không phải là không có, học-trò không phải là không đông mà dám chắc không ai cả quyết được rằng việc giáo dục đã có thành hiệu hẳn hoi vậy.

UYÊN-TOẠN

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 30 Juin và 1er Juillet 1924

Nước Đức đối với Đồng-minh

Bức thư của nước Đức phúc lại hai nước Pháp Anh và bức thư của hội-đồng đại-sứ ngày 30 juin đã gởi đến Paris.

Chánh-phủ Đức thấy nước Pháp ân-xá cho những người chống cự lại việc trù-bình, thì cũng ân-xá cho những người Đức phạm tội giúp việc người Pháp.

Ông Lloyd George với tòa nội-các nước Anh

Ông Lloyd George diễn-thuyết tại một nơi có tới 50 000 người về đảng tự do, có chỉ-nghị cái chính-sách ngoại-giao của chánh đảng lao động, nhất là cuộc hội-nghị với nước Pháp mới rồi

Ông Clynes đáp lại bài diễn-văn của ông Lloyd George có nói cái thế lực của nước Anh đối với các nước rất to.

Tòa nội-các nước Ý

Các quan thượng thư và các quan phó thượng-thư đã từ chức ngày 28 juin để thay đổi lại tòa nội-các.

Cuộc hội-nghị của Đồng-minh ở Londres

Nước Ý và nước Bỉ nhân lời đến dự cuộc hội-nghị ở Londres. Nước Hoa-kỳ cũng nhận lời. Nước Ba lan và nước Tchécoslovaquie không có giấy mời. Các thuộc-quốc nước Anh không có đại-biểu riêng.

Nước Anh với Ai-cập

Về việc đất Soudan, ông Macdonald có tuyên-cáo tại hạ nghị-viện rằng mọi việc có thể ôn-hòa mà điều-đình được. Ông lấy làm tiếc về các lời của chánh phủ Ai-cập tuyên-cáo tại nghị-viện sẽ giữ gìn không để cho việc cải-trị và việc mở mang đất Soudan bị trở ngại. Vậy hai chánh-phủ nên bỏ các lời yêu-cầu có thể khiến cho cuộc điều-đình khó ra.

Zaghloul pacha theo ý vua Fuard lại lưu lại cầm quyền-chính.

Ô tô chạy điện

Ở Rome có tin đến nói rằng một cái ô-tô chạy điện chở người lên đốc mà đi được 139 kilomètres trong một giờ.

Cavite, ngày 29 và 30 Juin 1924

Hoa-kỳ với đảo Haïti

Tin Washington. — Khi nào việc trong và việc ngoài nước Haïti được yên ổn, thì nước Hoa-kỳ sẽ rút quân lính về. Hàng sau lính thủy đóng ở Dominique sẽ rút về.

Cuộc thám-hiểm ở Bắc-cực

Christiana. — Ông Amundson phải hoãn cuộc thám-hiểm ở Bắc-cực, vì hiện nay chưa trù được đủ tiền dùng.

Phi-hành-gia nước Anh

Tin Rangoon. — Phi-hành-gia nước Anh Mac Claren tới đây ngày hôm nay, đã khởi hành đi Bangkok.

Gió bão ở Hoa-kỳ

Tin Cleveland. — Trong trận gió bão ở thành Lorain, chết hàng mấy trăm người. Thành Lorain ở trên hồ Erio, cách Cleveland độ 40 dặm. Dân số độ 40.000 người.

Tự do diễn đàn

Một hạng người ta nên giúp đỡ

Dân-tộc ta cư-trụ trải đã bốn nghìn năm, số dân đã càng ngày càng nhiều, nhân khẩu mỗi ngày một đông. Trong số ấy cũng có người giàu sang, cũng có kẻ nghèo hèn không có mà ăn phải đi hành-khất. Tại làm sao mà người giàu vẫn giàu, người nghèo vẫn nghèo, hành-khất vẫn hành-khất. Là vì người giàu xưa kia ông cha làm ăn giàu có, để của cải cho con cháu, con cháu về sau biết đường mở mang buôn bán, hoặc làm công to nghiệp lớn rồi trở nên giàu có, chỉ từ ra nhà giàu có để của cho con, con không biết sinh cơ lập nghiệp, thấy tiền của sẵn đấy thì tha hồ mà ăn sung mặc sướng, tiêu pha quá độ, đến khi khánh-kiệt thì thành ra nghèo xác. Còn người nghèo thì tiền của không có, nhất là những người thợ thuyền đi làm lương bổng ít, không đủ ăn tiêu, cho có muốn làm nên cơ-đồ gì nữa thì cốt phải có đồng tiền phân bạc mới xoay xở được, cho nên không sao giàu có được, thành thử quanh năm túng bấn nghèo khó, đành phải đi gồng thuê gánh mướn mới có đồng tiền ăn tiêu cho qua loa ngày tháng thì thôi; may ra có người nào đi làm lương bổng hậu, biết sinh sôi nảy nở ra buôn to bán lớn rồi dần về sau cũng có thể trở nên giàu có được. Cái hạng người mà ký-giả nói trong bài này là hạng người hành-khất, là hạng người không có ai cứu mang giúp đỡ, tiền của không có, cơm không đủ mà ăn, áo không đủ mà mặc, nhà cửa không có mà ở, chỉ ngày ngày đi lang thang ngoài đường hoặc đi từng nhà một mà xin miếng cơm đồng tiền cho hết ngày rồi tối lại về ngủ bờ ngủ chợ, thật là khổ sở biết bao! Ta xem ngay mấy năm nay, hạng hành-khất ở thành-phố Hanoi ta mỗi ngày một nhiều, quần áo lam lũ rách rưới, tay bồng tay bế, đi xin từng nhà hoặc là ở đầu đường xó chợ và ở đình chùa nào vào hội, vào đám mà ta thường gặp luôn. Khi xin bữa thết bữa thường, nào có ngày nào được đủ ấm no đâu. Trước kia tiền kẽm một xu 36, 24 đồng thì có nhiều người thí bỏ cho luôn mới đủ ăn tiêu, chứ bây giờ một xu có 2 đồng tiền trinh, và lại đương buổi thóc cao gạo kém, có đi xin cũng khó lòng được vật lắm. Ấy là nói về hạng đàn bà đi hành-khất, còn hạng đàn ông đi xin lại thêm chán ngán nữa, người tàn tật mù lòa, già nua tuổi tác đi xin đã đành; lại có người khỏe chân mạnh tay, mất không có mù lòa gì mà cũng chỉ vì cái tội nghèo phải đi xin rong các phố, đem cái thân bèo dềnh với kẻ qua đường.

Than ôi! nước ta bây giờ đương buổi trăm công nghìn việc đang mở mang, và tổ chức ra công nọ việc kia, thế mà việc giúp đỡ bọn hành khất này, tưởng các bực trọng lưu tại mất ở trong xã-hội bây giờ và nhất là các ông thượng-lưu ở trong hội Khai-trí, nỡ ơn các ngài mấy năm đã mở mang nhiều việc công-ích như là lập vườn Ấu-trĩ, việc này tưởng cũng nên tổ-chức tán-thành mà lập một cái nhà cho những người ấy ở và dạy bảo nghề-nghiệp cho họ làm ra ích biết bao, cứ bảo rằng mù lòa tàn tật như thế thì làm nghề-nghiệp thế nào được, nhưng không phải, ta lại chẳng thấy Hội chợ Hanoi năm 1921, có mở đứa bé 9, 10 tuổi mù lòa thế mà cũng biết đan đủ đan sọt đấy ư!

Vậy các ông thượng-lưu ta ôi, nên rủ nhau tổ chức cuộc nghĩa này, thật là gây nên một cái hạnh-phúc cho đồng bào ngày nay vậy. Mong lắm thay!

Đặng-đình-Tấn

NGHỀ VÔ-TUYẾN ĐIỆN-THOẠI VỚI NGHỀ BÁN SÁCH

Sự khoa học tiến bộ lắm khi cũng có ảnh hưởng rất kỳ. Xưa kia người ta nghiệm ra rằng xe cộ đi lại tiện nhiều, thì nghề âm-nhạc bớt thịnh hành đi. Nay ở thành New-York là một nơi vô tuyến điện thoại rất thịnh hành, người ta lại nghiệm thấy ra rằng từ khi thiên-hạ nhiều người dùng vô-tuyến điện-thoại đến giờ thì số người mượn sách ở các thư-viện giảm đi nhiều lắm, thì ra nhiều nhà dùng vô-tuyến điện thoại, biếng đọc sách, mà nghề bán sách vì thế ế đi rất nhiều.

Có nhà lo xa quá nói rằng, không khéo sau này nghề vô-tuyến điện thoại thịnh hành quá, người đời bỏ không cần đọc-sác thì không học chữ nữa chăng

TÌNH-HÌNH TỈNH QUẢNG-TÂY

Có tin rằng vì quân lính Quảng-đông, hoặc quân lính liên minh với Quảng-đông đánh được Nam-ninh ngày 25 Juin, và quân lính lấy tiến đến miền Long-châu, nên nhân-dân nhiều người tị-nạn đến các miền Lang-sơn và Cao bằng. Nghe đâu các đốc quân Tchen-hong-Yeng, Hoang-chao-Hèn và Lv-Tchong-Yung, phản tổng-chế Lon. Lại có tin rằng đường giây thép từ Lang-sơn đến Long-châu bị đứt.

CÁ BỊ CHẾT CÓNG CÓ HỒI ĐƯỢC KHÔNG?

Người ta thường nói: Cá bị chết cóng có thể sống lại được. Cứ như việc thí nghiệm tại trường Cao-đẳng nước E osse mới đây, thì lời ấy đúng không sai. Người ta cho trong, cá thu cá mực vào nước rồi cho nước lạnh dần dần đến khi đóng vàng lại. Xét các cơ thể loài cá trong khi ấy thì thấy cá c ết dần dần, nhưng có quả tim là sống được dai dẳng hơn cả. Để độ vài giờ đồng hồ rồi lại làm cho nước ấm dần lên, tai thấy cá lại sống lại.

Người ta nói việc thí nghiệm như thế cũng không có gì là lạ lắm, vì người ta đã từng thấy cá bị chết cóng hàng mấy tuần lễ, hàng mấy tháng mà sau lại sống lại được.

MỘT SỰ TIẾN-BỘ TRONG NGHỀ CHĂN TẰM

Hễ nhộng đã hóa ra tằm thì các nhà chăn tằm phải vội nhặt kén đem bán, không thì tằm hóa ngài, đục kén ra, kén ấy không thể kéo tơ được nữa. Các nhà mua kén ấy thì cũng phải thảo vát, mua được bao nhiêu kén phải đem ươm ngay, vì nếu để chậm trễ nữa thì kén hoa ra ngài mất, mà đem sấy than thì lại e giòn mất tơ.

Mới đây ông Gabriel Bertrand có trình với hội Hàn-lâm khoa-học một cách mới dùng để giết con ngài ở trong cái kén. Cái cách ấy là dùng chất chloropicrine để giết giống ngài, mà tơ ở kén không bị hư hỏng gì cả.

Nhờ có cách mới ấy, các nhà chăn tằm không cần phải vội bán kén nữa, cứ dùng chất chloropicrine để giết ngài, rồi lúc nào muốn bán cũng được. Mà các nhà buôn kén cũng có một cách giết ngài không tổn hại đến tơ và cũng không tốn kém là bao.

Ông Gabriel Bertrand nói dùng cái phép mới này, có thể mở-mang thêm được nghề chăn tằm ở nước Pháp. Như nay ở nước Pháp có nhiều nơi giống dâu chăn tằm được, nhưng chỉ vì ở xa các nơi thơm tơ quá, cho nên người ta sợ lúc có kén, không tiện đi bán, thì kén hỏng mất, nên người ta không dám làm nghề ấy nữa. Từ nay có cái cách mới này, người có kén có thể tự giết chết ngài đi, mà kén không hư hỏng, để lúc nào bán cũng được, tất là ở các nơi xa xôi chỗ bán kén cũng có thể làm nghề chăn tằm mà không phải lo ngại gì. Như vậy thì nghề giống dâu chăn tằm có thể mở-mang ra được.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 33 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ năm 3 Juillet 1924
S. Anatole

Âm-lịch

Mồng 2 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Qui mùi
Hành Mộc Sao Tỉnh. Trực Trừ
KY Tô-tụng. Phúc-đức.
NGHI. Kết-hôn. Xuất-hành. Tiếu-nhân, Hội-hữu, Giá-thú, An-táng.

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 47
—	nhì —	9 00
—	ba. —	8 22
Thóc.	—	5 50
Bắp ngô.	—	5 00

Giá bạc. Kể từ ngày 2 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 65

Cái tin quan Toàn-quyền vô Saigon. — Quan Toàn quyền Merlin đã định đến 21 juillet này thì xuống tàu *Orénoque* vô Saigon cùng với quan chánh quản-lý văn phòng Chátel. Lần này ngài định ở Nam-kỳ chừng hai tháng để có dịp đi kinh-lược mấy tỉnh Cao-mên và Ai-lao là hai xứ ngài mới biết qua mà thôi.

Hội-đồng thành-phố. — Kỳ hội-đồng thành-phố về tam cá nguyệt thứ ba chừng đến đầu tháng 8 thì sẽ họp.

Hội 14 juillet. — Ban coi việc hội lễ của Hội-đồng thành-phố chiều hôm nay sẽ họp để bàn về chương-trình ngày hội Dân-quốc kỷ-niệm 14 juillet. Nghe chừng hội năm nay chỉ chiếu lệ làm xoàng thôi, chứ không đặt thêm những trò gì mới cả.

Tòa án Đại-hình. Vụ án Đại-hình trong tháng chín tây này sẽ có quan cố-vấn Paul làm chánh Hội-đồng và hai quan cố vấn Dupré và Quintrie de Lamothe phụ thẩm.

Ngạch cai-trị. — M. Dellemann, quan binh bạng nhì tại sở Paáo-thủ Hanoi đã ra ngoại ngạch, nay thuộc quyền quan Tuổng-sứ Bắc-kỳ bổ đi phó công-sứ Nam-định thay M. Craysac quan phó cai-trị sắp nhất sắp về nghỉ.

M. Roger là quan trung-úy pháo-thủ tại Lạng-sơn nay bổ đi Thái-nguyên làm phó công-sứ tỉnh ấy thay M. Echinard là quan phó cai-trị hạng nhất đổi đi nơi khác.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Ngôi tứ cả ba. — Tên Đinh-v-Tuyên là thầy số, Trần-v-Bính là thầy bói, và Hoàng-đại-Thành là thầy cúng, nhân lúc hàng ế, thông đồng với nhau mượn tiếng thánh, làm sổ đi khuyên giáo các nhà ở trong thành-phố Haiphong nói đối là lập đàn lễ cầu mát. Hiện ấu ấy đã đi khuyên được ba hôm, người thì cúng 2 hào người 5 hào, người 1 đồng. Ngày hôm thứ tư vào nhà kia để khuyên, chẳng ngờ nhà ấy biết là lễ đi lừa, liền xách sổ giải sở Cẩm. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt tên Hoàng-đại-Thành 3 năm tù và 1000 quan, tên Đinh-văn-Tuyên và Trần-v-Bính mỗi tên 2 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho cả ba tên đi lừa ấy mỗi tên xuống 1 năm tù.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Kiếm ăn về nghề nguyệt hoa. — Tên Ng-văn-Nói tức Tỵ và Lưu-văn-Ngót không làm nghệ-nghiệp gì, cứ tối đến lảng vảng ở những cửa nhà trọ cho thuê buồng, hễ có ai cần dùng con gái thì mượn xe đi gọi để ăn hoa hồng cả hai bên. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt mỗi tên 6 tháng tù vì hai tên ấy trước đã phải phạt cả rồi mà không biết sửa mình nên quan Chưởng lý chống án xin phạt nặng. Tòa Thượng-thẩm y án và phạt mỗi tên 5 năm biệt xứ nữa.

Cướp đường. — Tên Phạm-văn-Rỉ tức Phan-văn Rỉ, tức Mang và tên Nguyễn-văn-Hai không làm nghề nghiệp gì, một hôm vào khoảng chiều tối thấy một người đi ở mạn Đồ-sơn về cùng nhau dậm dọa cướp cả những đồ đạc của người ấy. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt hai tên ấy mỗi tên 5 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp. — Tên Phạm-văn-Lai làm bồi ở hàng cơm Hôtel de l'Europe Hải-phòng ăn cắp nệm giường của chủ đem về nhà dùng. Tòa án Trừng-trị Hải-phòng phạt tên ấy 2 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

NHA CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 2 đến ngày thứ bảy 5 Juillet 1924

BRYANT WASHBURN
trong tích
MỘT CHUYỆN TÌNH CỜ Ở LONDRES
Cảm-tình hài-kịch chia làm 5 phần

Từ ngày chủ nhật 6 đến ngày thứ ba 8 Juillet 1924

CÁC CHUYỆN BÍ MẬT TRONG RỪNG RẬM
Là một tấn-kịch phiêu-lưu rất cảm động
Hồi thứ 5 và thứ 6

COURS DE MUSIQUE, solfège, violon, 2 heures par semaine, 5 $ 00 par mois.
S'adresser: **M. COCHOT**
53, Bd Armand-Rousseau 3873

Cuộc Đấu-xảo của hội Khai-trí năm 1924. — Hội-đồng tổ-chức cuộc Đấu-xảo mĩ-nghệ của hội Khai-trí tiến-đức đã họp chiều 30 juin hồi 5 giờ rưỡi tại công-quán của hội, do ông Hébrard là quan chánh sở Công-tác Đông-dương làm chủ tọa.

Đến dự hội-đồng có những ông này:

MM. Tardieu, Bernadose, Koch, Bruneau, Sabrié, de Massiac, Barthélemy, Hoàng-trọng-Phu, Chế-quang-Ân, Phạm-v-Khoan, Vương-vĩnh-Tuy, Phạm-Quỳnh, Đỗ-Thận, Phúc-mỹ, Phúc-lợi, Phạm-huy-Lục, Ng-bá-Chỉnh, Ng-đức-Tộc, Ng-đình-Thọ, Mai-du-Lân, Lê-văn-Phúc.

Quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu có thay mặt hội Khai-trí cám ơn các ông đến dự hội đã nhận vào chân Hội-đồng tổ-chức cuộc Đấu xảo mỹ-nghệ của hội trong năm 1924.

Quan Công-tác Hébrard sau khi đã trình bày vắn tắt cái chương-trình của Hội-đồng thế nào, rồi nói mấy lời cám ơn các ông hội-viên đã nhận lời giúp hội và trông vào các ông để mà làm trọn được công việc.

Hội-đồng bầu M. Bruneau đốc-học trường Kỹ-nghệ làm phó hội-trưởng và M. Lê-văn-Phúc chủ nhà in làm thư-ký.

Rồi hội đặt ra một ban tiếp ứng và một ban cổ động,

Ban tiếp ứng có:

Chánh hội-đồng: M. Tardieu;

Hội-viên: MM. Bernadose, Koch, Crévost, Sabrié, Phạm-văn-Khoan, Phúc-mỹ, Vương-vĩnh-Tuy, Đinh-v-Tấn tức Phúc-lợi.

Ban cổ động có:

Chánh Hội-đồng: M. Aurousseau;

Hội-viên: MM. de Massiac, Barthélemy, Phạm-huy-Lục, Đỗ-Thận, Mai-du-Lân, Ng-bá-Chỉnh.

Các nhà mỹ-nghệ trong nước ai muốn làm đồ đấu-xảo tại hội Khai-trí năm nay mà cần hỏi han điều gì về mỹ-nghệ thì có thể hỏi tại phòng thư ký hội Khai-trí ngay từ bây giờ cũng được. Hội-đồng tiếp ứng xét cái kiểu định ra làm sao và nên sửa đổi thế nào thì hội sẽ sẵn lòng bảo giúp.

THI BẰNG SƠ-HỌC

Tôi có lời cám ơn ông Nguyễn-huy-Xương đã đăng báo mách bà con ai đi thi bằng sơ-học muốn bồ sức nên ăn cao tốt ở hiệu **QUẾ-LÂM,** *số 42, phố* **Phúc-kiến,** *Hanoi, là một hiệu chuyên* **bán sâm quế thục cao** *gia dụng và các thứ hoàn tán* **thuốc gia truyền**: *tôi theo lời ông mua cho cháu ăn thì quả thấy lại sức, nhờ trời đã thi đỗ; rất cám ơn ông.*

NGUYỄN-VĂN-SĨ lai-cảo

Việc kiểm soát các trường Tư-thục (*Tiếp theo*). *Điều thứ 5.* Cái tư cách, cái tài năng cùng là các thể lệ chắc chắn bắt buộc các viên quản-đốc cùng những người dạy học, người trông nom phải có, mà quán-chỉ không phải ở bản-xứ thì sẽ do nghị-định quan Toàn-quyền định, sau khi hỏi ý kiến hội-đồng học-vụ tư-vấn.

Còn những trường học thuộc về quyền các quan Thống-đốc hay Thống-sứ thì các ngài sẽ làm nghị-định định về các điều sau này:

1 Các thể lệ về tư cách và tài năng cùng những thể lệ bắt buộc các thầy học cho được chắc chắn;

2 Các thể-lệ về đường vật-chất, bắt buộc các nhà học và nhà ở của học trò phải thế nào;

3 Cách-thức của quan cai-trị đầu hạt, các quan thanh-tra học-chính và các quan thầy thuốc trong sở Y-chính đi kiểm-soát thế nào.

Các thể-lệ định trong điều này một là phải bắt buộc rằng sự học phải dạy bằng chữ Pháp hay là chữ bản xứ, sau là phải để cho các phương pháp dạy và sự kén chọn sách học được tự do, miễn là những sách này không có điều gì trái luân lý, trái nền chính-trị của nước Pháp hoặc của các chính phủ ở dưới quyền Bảo-hộ và không bị hội-đồng học-vụ tư-vấn cấm thì thôi.

Điều thứ 6. Nội ba tháng sau khi tuyên bố chỉ-dụ này thì quan Toàn-quyền sẽ có một tờ nghị-định, đặt ra:

1 Mỗi xứ trong cõi Đông-pháp một hội-đồng học-chính bản hạt. Nếu hội-đồng ấy xét đến những thầy tư-thục phạm điều trái kỷ-luật thì phải có hai hội-viên thuộc về trường tư-thục là một người Pháp và một người bản-xứ do quan Thống-sứ hay quan Thống-đốc cử ra; một ban quanh năm xét về kỷ luật đặt ở trong hội-đồng học vụ tư-vấn. Ban xét về kỷ luật ấy sẽ do quan Học-chính tổng-trưởng chủ tọa và có hai hội-viên thuộc về các trường tư-thục.

Điều thứ 7. — Thuộc về những trường do quan Thống-sứ hay quan Thống-đốc cho phép mở thì phạm những việc trái với đạo chỉ-dụ này hay là các nghị định sẽ thi-hành sau mà do quan cai-trị đầu hạt, các quan thanh-tra học-chính hay là quan thầy thuốc Y-chính xét ra được thì sẽ phải đem xét tại hội-đồng học-chính bản hạt, nếu thuộc về những trường do quan Toàn-quyền cho phép mở thì sẽ phải đem xét tại ban kỷ luật của hội-đồng học vụ tư-vấn.

Phàm các thầy học trường tư-thục phạm lỗi gì nặng ở trong nghề mình, hoặc phạm đến luân-lý đến phong-hóa thì cũng phải đem xét tại các hội-đồng ấy. *(Còn nữa)*

Ngạch Học chính. — Kể từ ngày 1er juillet 1924 trở đi, các viên chức trong ngạch Học-chính có tên sau này được thăng chức:

1 Giáo học tập sự: M. Cao-hữu-Tạo.

2 Nữ trợ-giáo tập-sự: Cô Đoàn-thị-Hảo, cô Ng-thị-Địn.

Ngạch quan-lại. M. Trần-văn-Tố, thông phán tỉnh hạng nhì tại Tuyên-quang, nay đổi đi Hưng-yên thay M. Trịnh-trung-Quang về nghỉ.

M. Đỗ-mộng-Khương, thừa phái hạng nhì tại Phú-thọ nay đổi đi huyện Phú-xuyên (Hà-đông) thay M. Ng-quang-Thụy.

M. Ng-quang-Thụy, thừa phái hạng tư tại huyện Phú-xuyên nay đổi đi Phú-thọ thay M. Đỗ-mộng-Khương,

M. Hoàng-Như, thừa phái hạng ba tại Hà-đông nay đổi đi Phú-thọ thay M. Ng-đình-Nghi.

M. Ng-đình-Nghi, thừa phái hạng năm tại Phú-thọ nay đổi đi phủ Đoan-hùng (Phú-thọ) thay M. Đỗ-thọ-Địch mới mất.

M. Ng-văn-Hội thừa phái hạng ba tại Hà-đông nay đổi đi huyện Thanh-trì (Hà-đông) thay M, Ng-văn-Huyến, đi Phúc-yên.

AI MUỐN LẤY THÊM ĐÈN ĐIỆN THẮP TRONG NGÀY 14 JUILLET

Công-ty Điện khí Đông pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng số đèn của các công sở lấy để thắp trong ngày 14 Juillet này luện đã nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn điện, mà nói sau ngày 10 Juillet 1924 thì công-ty không thể cho được vì sức máy của công-ty có giới hạn.

Muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.

Muốn bán các đồ đạc: tủ sách, bàn ghế bày buồng ăn, buồng khách, tủ sắt « Verstaen » vân vân.

Hỏi tại số 34, đường Henri Rivière, Hanoi.

Thăng chức. — Được thăng chức kể từ ngày 1er juillet 1924:

Thăng thư-ký hạng ba M. Trịnh-thế-Phu.

Thăng thư-ký hạng năm: MM Trịnh-hữu-Khanh, Ng-v-Chúc Ng-v Liên, Trịnh v-Man.

Từ chức. — Cô Đỗ thực thụ hạng tư được từ chức kể từ ngày 5 juillet 1924.

Cảnh-sát Vũ-văn-Sun tòng sự tại Sơn-tây nay được từ chức.

Nghỉ giả hạn. — M. Bùi-công-Thúc, khán hộ hạng ba tại Quảng-yên được nghỉ giả hạn 6 tháng nửa lương kể từ tháng juillet trở đi:

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Phạm-ngọc-Phúc, thư-ký hạng nhất tòng-sự tại tòa Đốc-lý Hanoi được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng tại Hải-dương, tháng trước lĩnh cả lương và hai tháng sau lĩnh nửa lương.

M. Chu-văn-Ban khán hộ hạng tư tại Nam định được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng, tháng đầu lĩnh cả lương và hai tháng sau lĩnh nửa lương.

Tại hội Khai-trí. — Hội-đồng đổng-lý nhà công-quán hội Khai-trí tiến-đức, kính đạt để các ngài hội-viên biết rằng trong vườn hội-quán có đặt nhiều đu cho trẻ con chơi, chiều nào cũng có từ 5 giờ đến 7 giờ, chiều chủ nhật thì có các cuộc chơi tiêu khiển cũng từ 5 giờ đến 7 giờ để các ngài hội-viên và gia-quyến lại chơi, vậy hội-đồng kính mời các ngài hội-viên đem gia-quyến lại chơi cho vui, vừa là chỗ vườn hội của mình, lại vừa là chỗ phong cảnh đẹp nhất ở đất Thăng-long này.

Lại từ ngày 1er Juillet trở đi, có ông quản-lý mới nhận bán các thực phẩm và các thứ rượu chè ở nhà công-quán hội, các giá đều hạ cả có biên để giá treo tại nhà công-quán.

Hội Khai-trí kính đạt

Hội chợ Hanoi

Các gian bày hàng bắt đầu **cho thuê** từ 1er Juillet 1924.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate ammoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆN CÓ BÁN TẠI:
NHÀ BA CHƯƠNG
(Hiệu Bào-chế [illegible])
HANOI

Ngạch cảnh-sát. M. Vũ-v-Tương cựu binh, nay phải xóa tên trong sổ các cựu binh được bổ tòng sự các sở quan văn.

M. Trần-tất-Can, cựu binh nay được bổ cảnh-sát hàng tỉnh tại Sơn-tây, lương mỗi năm 112 đồng.

M. Trịnh-huy-Lai, là cựu binh, được bổ cảnh sát Sơn-tây, lương mỗi năm là 112 đồng.

M. Phạm-văn-Nguyên, là cựu binh được bổ cảnh-sát Hải-dương, lương mỗi năm là 112 đồng.

Xe hủy hoại vẫn chưa hết. — Ngày hôm nay, lính cảnh sát lại bắt được 33 cái xe thổ tả rất đời tệ đem về sở để bắt các chủ xe chữa lại mới cho chạy.

Lường đảo. — Cô Trần-thị Phi Phương, ở hàng Bông trình rằng tên Trần-đức-Hiến lường mất 56 đồng trốn đi mất.

M. Ng-Lương bán đồ gỗ ở hàng Xũ trình rằng tên Ng-Úc lĩnh tiền công trước 38 đồng trốn đi mất.

Dê cái nai cái của ai? — Ba con dê của ai chạy ở ngoài đường đã bị bắt vào nhà nhốt súc vật. Lại một con nai cái của ai chạy vào trại pháo thủ, lính đã giữ lại, ai mất đến mà hỏi?

Muốn bán một khu đất thực đẹp, dùng để mở hàng buôn bán thực tốt, ở ngay giữa góc đường Rollandes và đường Henri-Rivière.

Hỏi tại: M. NAZ
Hôtel de France, Hanoi 3872

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bạc kim, mỗi hộp hai mươi điếu . . . . 0.[illegible]

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Quan phó sứ Crayssac về nghỉ. — Nhân quan phó-sứ Crayssac biệt hiệu *Mắt-giăng* về nghỉ bên quý-quốc, hồi 9 giờ tối hôm thứ hai vừa rồi, ông Ng-văn-Ích, thư-ký tòa Sứ có đặt một tiệc *Champagne* tại nhà ông ở phố Harmand số 61 để tiễn chân ngài. Trong các quan dự tiệc thì có quan phó-sứ Crayssac cùng quí phu-nhân, quan phó đốc-lý, các ông tham, các ông phán, các ông ký; phần nhiều ở trong ngạch tòa sứ và tòa đốc-lý cả. Ông Ng-văn-Ích trong ngạch tòa sứ, ông Ng đồng Thăng trong ngạch tòa đốc-lý, có nói mấy lời chúc mừng quan phó-sứ. Hai ông nói xong thì quan Crayssac đáp lại một bài lâu đến một tiếng đồng hồ. Tiên-sinh nói một cách rõ ràng thân mật, từ đầu đến cuối toàn một giọng răn người ta về cái đạo tu thân xử thế, thực là lời lời châu ngọc, hàng hàng gấm thêu; ai được nghe những lời quí báu của tiên-sinh buổi đó cũng thêm sáng mắt ra.

Tiên sinh nói đoạn, cử tọa vỗ tay lâu rồi các quan khách thưởng rượu, xơi bánh, chuyện trò vui vẻ mãi đến 11 giờ mới ra về.

Tại tòa án Tây. — Phiên tòa thứ hai 30 juin có xử những việc sau này:

Việc ném đá lên xe ô-tô quan sứ. — Hôm 20 avril 1924, quan công-sứ Nam-định cùng quí phu-nhân và quan chánh sở Binh-lương Willotte cùng quí-quyến đi nghỉ mát ở Quất-lâm về. Khi hai cái xe ô-tô của các ngài về qua cửa nhà thờ Quất-lâm vào khoảng 6 giờ chiều, lúc ấy nhà thờ vừa hành lễ xong, nên có đến hai nghìn người kéo ra một lúc. Xe ô-tô thấy đông người phải hãm máy đi chậm, vì thế có đến hai ba mươi đứa xúm quanh lấy cả xe, rồi đứa thì trèo lên đứa thì lấy đá ném vào trong xe nữa.

Quan sứ có nắm được hai đứa, bảo chúng đưa thẻ, nhưng chúng nhất định không đưa.

Đến hôm 25 avril, quan phó chưởng lý Rozé, quan chánh tòa án Tây Giacobbi có xuống Quất-lâm để xét hỏi.

Quan đồn Lạc-quần đem lính đi tầm nã, có bắt những tên này giải về: Ng-Vương, Ng-văn-Tỵ, Ng-đức-Âm, Ng-v-Nghiệp, Ng-v-Rang, Đinh-viết-Riễn, Đinh-viết Văn, Đinh-viết-Hạng, Đinh-viết-Ry, Ng-v-Phúc, Trần-v-Kỳ, Phạm-vũ-Tiềm, Đinh-viết-Tòng, Đinh-viết-Chỉnh, Phùng-hữu-Tòng và Đinh-viết-Đạo.

Tòa hỏi xong thì phạt bảy tên Vương, Âm, Nghiệp Phúc, Đạo mỗi đứa 1 năm tù, còn những đứa khác xét ra không đủ chứng cớ nên tha cả.

Lăng mạ và dọa giết người. — Hôm mồng 9 tháng tư tây, trong một tờ báo quốc-văn về mục thời sự Phủ-lý có đăng một bài nói rằng ở phố Châu-cầu có một hàng cao-lâu gá sóc đĩa lấy hồ.

Tên Bùi-thúc-Nhiếp tức Hai-Nhiếp là chủ hiệu cao-lâu ấy, thấy thế có nghi cho cô Phạm-thị-Ngà đăng bài ấy, nên mỗi khi Thị Ngà đi qua thì tên Nhiếp lại lăng mạ.

Hôm 1er Mai 1924, vào khoảng 6 giờ tối, Thị-Ngà đi qua nhà tên Nhiếp, tên này ra tận ngoài phố mà sinh sự lại còn dọa đâm chết nữa.

Thị-Ngà có đơn kiện tên Nhiếp về tội lăng mạ và dọa giết người.

Tòa hỏi chứng cớ xong, thì phạt tên Bùi-thúc-Nhiếp tức Hai Nhiếp 15 ngày tù, 25 quan tiền phạt và 1 quan tiền đền danh giá.

Tòa còn xét nhiều việc nữa, xong toàn những việc thường cả.

Đèn trời soi đến dấu bèo cho chăng? Cư-dân trong hạt Vụ-bản, nhất là về quãng Thái-la, Bảo-ngũ, chịu hại về cái giống bèo Nhật-bản (lục-bình) thật không bút mực nào mà tả cho xiết được; nó man-diên khắp chỗ, sông nào cũng đầy, ao nào cũng lấp, đường đi lại ủng-tắc cả, có hột lúa hột thóc cũng không làm sao mà chuyên chở được, các nhà buôn thóc gạo vì sự chuyên chở không tiện mà ít thấy xách cân về tới nơi, dân gian có được nắm thóc nắm gạo không gánh vác đi ra tỉnh mất ngày mất buổi thì không làm sao cho có đồng tiền mà nộp sưu thuế tới kỳ đây; lại khổ một nỗi đến không kiếm đâu được một hột nước sạch mà ăn mà dùng nữa, ấy cái hại ghê-gớm như thế mà có phải là cái hại không có cách gì trừ nổi đâu; trừ cái hại ấy chỉ mất công với dọn độ năm ba ngày; chỉ khốn vì dân với dân không bảo được nhau; giá quan phụ-mẫu xét tới cái hại ấy cho dân, nghiêm sức cho tổng-lý lặc-hạn trong năm ba ngày đốc suất dân phu vớt dọn thì cái hại ấy cũng có thể trừ được ngay, thóc lúa lại tiện bề chuyên chở, buôn bán lại thông-đồng, cư-dân khỏi chịu mọi nỗi thiệt-thòi thì ơn trên biết đến thế nào mà nói. Chẳng biết đèn trời có soi tới dấu bèo cho chăng?

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho: hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho con.

Số 32

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chữ, dẫu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật người mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất ly kỳ, vậy xin dịch ra để cống hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Nói đến đây, bỗng ngừng lại. Quan tư-bạ nói:

— Bỉ-nhân rất lấy làm ngưỡng mộ.

Nói đoạn, giơ tay ra bắt tay, Thấu-tư đứng bên, trông thấy lấy làm ngứa tiết lắm; bụng bảo dạ rằng: « Anh già khéo tán chưa », ta đã biết mà, thế mà chực đem gái đẹp mà gửi nó, thì phỏng nó còn tha gì? Thôi thì ai cười thì cười, ta phải cố kèm riết lấy vợ ta mới được! »

Văn-phương luật sư lại nói:

— Thôi thế chúng tôi đã đem chúc thư đến đây, xin đại-nhân duyệt lãm đi cho, vì bản chúc-thư này cũng có điều không giống mọi bản chúc-thư khác.

Nói đoạn, đưa mắt cho nàng Tư-đức, nàng Tư-đức thì thẹn đỏ mặt lên.

Quan chủ-bạ liền đứng dậy mà rằng:

— Vâng! Thế thì xin cô nương đưa di-chúc ra đây tôi xem.

Văn-phương nói:

— Nữ-sĩ tức là di-chúc đó rồi, còn phải di-chúc đâu nữa.

Quan chủ bạ ngạc nhiên nói:

Ngài nói tôi không hiểu.

Văn-phương nói:

— Thôi thì nói gần nói xa chẳng qua nói thật, di-chúc ở trên lưng nữ lang đó.

Quan chủ-bạ kinh ngạc, đứng dậy mà rằng:

— Ngài nói thế là thế nào!

Văn-phương thong thả mà rằng:

— Nghĩa là thích chữ vào lưng cô-nương đó. Bây giờ tôi muốn đem lưu ký tại tòa, thì chẳng hay dùng cách gì được?

Quan chủ-bạ nói:

— Nhưng chúc-thư như thế thì tôi xem thế nào được?

Văn-phương nói:

— Xem thế nào được thì xem, cái đó là phần việc của ngài, còn như di-chúc thì quả thực là ở trên lưng nữ-lang đó.

Quan chủ-bạ luống cuống, không biết tính thế nào, hồi lâu mới nói:

— Cái chức hữu-ti chúng tôi đây, phàm ai đem khế tự chi đến, tất cũng phải xem kỹ một lượt mới được. Nhưng ngặt vì bản chúc thư này lại không giống mọi bản chúc-thư khác, không xem thì không được mà xem ra thì e có điều bất nhã chăng? Tuy vậy nhưng cũng không sao có thể tránh khỏi được, thôi thì xin cô-nương đưa ra đây tôi xem, bên này có cái phòng không, mời cô-nương sang đó thay áo.

Nàng Tư-đức nói:

— Thôi cũng bất tất phải sang đâu. Đã bước chân đến đây thì cũng không thể nào là thể còn ngượng được.

Nói đoạn, nàng bèn cởi bỏ cái áo khoác ngoài ra. Quan tư-bạ thấy vậy, tưởng đâu dễ thường nàng xoay trần ngay ra chắc, bụng đã nghĩ thầm rằng có lẽ người này ở trong hoang đảo đã lâu ngày, quên mất cả lễ nghĩa liêm sỉ, không còn biết cái chi là cái ngượng ngập nữa hay sao! Khi đó Tư-đức đã cởi xong cái áo khoác ngoài, nhưng trên vai vẫn còn cái khăn tua quàng cổ, Lại bỏ nốt cái khăn tua ra, bây giờ mới thấy hở lưng, nhưng còn đằng trước ngực thì vẫn có áo lót mình che kín cả. Quan tư-bạ bèn gián nhãn kính lên, đọc từng chữ một; đọc xong bèn nói:

— Tôi duyệt lịch đã nhiều, từng trải đã lắm, nhưng cái di-chúc như thế này thì thực tôi chưa từng thấy bao giờ. Mà làm sao lại không có ngày tháng hay là khuất ở dưới mà không nom thấy chăng?

Tư-đức nói:

— Không! Không có ngày tháng thực, vì bấy giờ tôi đau quá, không thể chịu được nữa, cho nên chỉ thích được đến đấy thôi. Vả chăng khi đó trời lại gần tối, mà tôi thì đau quá, mê man đi không còn biết gì là gì, bởi vậy nên phải thôi, không thích được nữa.

Quan Tư-bạ tấm tắc khen ngợi mà rằng:

— Quí-nương nói cũng có lẽ. Không phải là bậc thần-dũng, sao hay như thế!

Nói đoạn, lại cúi đầu tỏ ý kính trọng.

Thấu-tư khẽ lầm bầm một mình rằng: « ấy đó! Anh ta lại giở cái ngón tán khéo của anh ta ra đó; Ta đã biết mà, bợm già cũng khéo tán lắm! »

Kế đó lại nói:

— Chẳng có ngày tháng, cũng chẳng can chi, đã có người làm chứng là đủ. Vả tôi đây không phải là quan Thẩm-phán, thì cũng không cần phải hỏi kỹ làm chi. Duy quí-nương nhất-thân đại-biểu cho di-chúc, thì bây giờ bảo tòa thu-nhận thế nào? Bỏ hòm không được, bỏ tủ không được, mà để cho di chúc đi đi lại lại cũng không được. Vậy thì làm thế nào bây giờ! Để cho quí-nương tự-do đã không được, mà giữ quí-nương ở đây thì tôi cũng không dám giữ. Cứ ý tôi thiển nghĩ, chỉ có bây giờ nghị-viện đặt ra một điều luật mới thế nào chăng. Chứ không thì tôi không còn biết xử trí ra làm sao cả.

Văn-phương nói:

— Tôi tính hay là ta sao ra một bản; còn cái tự-tích ở trên lưng kia thì chụp một tấm ảnh, để lưu lại đó.

Quan tư ba lấy « mù-soa » ra lau kính, rồi nói:

Ngài bàn phải đấy. Nếu cô-nương có ưng cho thế, thì tôi đây cũng xin bằng lòng. Được vậy thì về phần cô-nương đã khỏi phải nghi ngại điều chi, mà lại lấp được miệng đời chỉ nghị.

Huân-tước phu-nhân bèn quay lại hỏi Tư-đức rằng:

— Thế nào, cô-nương tính thế nào?

Tư-đức nói:

— Thế nào cũng được. Thân tôi bây giờ là sản-nghiệp của người. Muốn đem đi đâu thì đem, để đâu thì để.

Quan Tư-bạ nói:

— Các ngài hãy ngồi tạm đây một lát. Để tôi cho đi tìm thợ ảnh.

Hồi lâu tên « loong-toong » sai đi gọi thợ ảnh, về nói: người thợ-ảnh còn đang bận khách, chừng ba giờ nữa mới có thể đến được.

Quan tư-bạ bèn nói:

— Đã thế thì thế nào cũng phải đợi chụp ảnh xong đã, bấy giờ các ngài mới có thể về được. Nhưng đợi những ba giờ nữa thì còn lâu lắm, âu là xin mời các ngài, nhân tiện sang cả bên phạn-điếm gần đây xơi cơm với tôi cho vui.

Huân-tước phu-nhân thì xin vâng, còn Văn-phương luật sư thì cáo rằng bận việc phải đi, chừng ba giờ sau sẽ lại xin đến. Bấy giờ mấy người cùng lên xe, thẳng đến nhà phạn-điếm. Trong khi ngồi tiệc, quan tư-bạ tiếp đãi rất là ân cần, khuyên mời hết cách lịch sự. Thấu-tư nghe những câu chuyện ngọt ngào êm ái, cái lòng ghen hơi tức-gió cũng thấy nguôi dần.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BỎ TÚI
MẠ VÀNG
Máy mỏ sẵn.
15 chân kính
Một cái kim có chất lân-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert, — HANOI
2029

號正泰金
茶名子獅

Thưa các ngài,

Chúng tôi mở ra tại Haiphong, Hanoi, hai cửa hàng đều được các ông bà có lòng quý-hóa chiếu-cố cho nhiều, lấy làm đa tạ lắm.

Nay bản chủ nhân lựa lòng quý hoá mà hết sức kể cứu về các thứ trà lại thật là hơn cả các hiệu khác, không giám nói tay hay, xin mua về thử, so sánh thì rõ là các hiệu khác còn kém ra.

KIM-THÁI

HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.
HANOI: Số nhà 3, Phố hàng Nâu, Téléphone 420
2108

HIỆU
MINH-DƯỠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ BÌ ĐÁ
Giấy phố hàng Gai số 83

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHÍ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiện Báo-chí của ông cho ông Domart, báo-chí tinh-viện hạng nhất về các đường học trường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chữ thuốc, và thuốc chữ bao giờ cũng rất cẩn-thận như về thể mà hiệu báo-chí ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Cháy. — Đêm hôm 27 rạng ngày 28 juin nhà thầy ký rượu cạnh huyện nha Vụ-bản phát-hỏa. Lửa cháy dữ lắm. May nhờ được gió đông-nam đưa ngọn lửa về mé sau phố và nhờ được lính huyện cùng dân-phu tận-tâm cứu hỏa, nên trong vòng 2 giờ đồng-hồ đã dập tắt được ngọn lửa, nếu không thì cả lẽ cháy hết hai dãy phố Tiền-môn. Người và đồ đạc đều cứu được cả. Thiệt hại chừng 500 đồng. Đặng-trần-Tuấn lai cảo

PHỦ-LÝ

Việc án-mạng ở bến đò mới. — Việc này khi mới xảy ra, bản-quán đã được thuật trong kỳ báo hôm qua rồi, nay lại được tin của bản báo phóng-sự gửi lên như sau này :

Người bị chúng đánh chết, tên là Hồ-Tục, 35 tuổi, quán xã Phương-cầu tổng Hoàng-mai, huyện Quỳnh-lưu, tỉnh Nghệ-an, ngụ tại xóm Quy-lưu, làm nghề bán nước mắm.

Hai đứa hung-thủ đánh chết người, một đứa tên là Ng-thái-Thiều tức Tư-Thọ, 32 tuổi, quán xã An-la, huyện Mỹ-lộc, tỉnh Nam-định, làm nghề thợ thiếc, ngụ tại phố Tân-khai. Một đứa tên là Hoàng-xuân-Lục, tức Năm, 29 tuổi, quán xã Nghĩa-khê, tổng Võ-ngại, huyện Thư-trì, tỉnh Thái bình, làm bồi ngựa, ngụ tại phố Quy-lưu.

Hồi 5 giờ rưỡi chiều hôm chủ-nhật, 29 Juin, sở Cẩm được tin báo rằng ở con đường thuộc-địa số 1, là con đường bến-đò mới, gần Mói-bầu, có đam đánh nhau chết người, thì phái ngay linh cảnh-sát đến, thấy tên Hồ-Tục đã nằm dở ra ở đó rồi hỏi thì không nói được câu nào nữa, bèn nhất diện cho xe đem người bị nạn vào nhà hương, nhưng đi đến nửa đường bị tắt nghỉ; nhất diện bắt hai đứa hung-thủ tống giam để xét hỏi.

Sáng hôm thứ ... ai, 30 Juin, quan tòa đã ủy viên thầy-thuốc ở nhà thương Phủ-lý mổ tử thi ra khám nghiệm, thì thấy cái lá-lách sưng lên to tướng, cân nặng hơn 1 kilogramme. Viên thầy-thuốc chứng nhận rằng: người bị nạn chết vì dập lá lách và trong mình tử-huyết ra nhiều lắm.

Sở Cẩm làm biên bản, hỏi vợ tên Hồ-Tục, thì thị khai rằng : Hôm qua thì đi vắng. khi về thì thấy chồng thị đã đi chơi rồi, một lát thấy đứa con gái là em thị chạy về gọi rằng chồng thị bị người ta đánh ở ngoài kia, vội vàng chạy ra đến nơi thì thấy chồng thị đã nằm xóng xượt ra đó, hỏi thì chỉ ôm ngực nói được một câu rằng : « thằng Năm, thằng Thọ nó đánh tôi ». Khi xe nhà thương, được đến nửa đường thì chết. chỗ đó cách nhà thị chừng 100 thước tây, sở Cẩm hỏi có biết tại làm sao mà đánh nhau không ? thì thị khai rằng không biết. Hỏi có cựu-hiềm gì không thì thị cũng nói rằng không.

Sở Cẩm lại hỏi những người ở gần đó, thì có một đứa con gái ngoại mười tuổi khai rằng : chiều hôm qua đang ở nhà, thì chợt nghe thấy tiếng người cãi nhau om xòm, một lát lại nghe thấy tiếng kêu la rầm rĩ. Bấy giờ nó chạy ra xem thì thấy m t người đã nằm lăn ra đó. Một người dân ông cũng ở gần đó thì khai rằng: Khi bấy giờ nó thấy tiếng kêu, chạy ra thì thấy hai người đang đánh một người, kẻ thì đấm, người thì thụi, rồi thấy người bị đánh kia nằm phục xuống đường. Nó không biết tên hai đứa hung bạo kia là gì, nhưng nó nhận được rõ mặt.

Sở Cẩm xét hỏi hai đứa hung-thủ, thì tên Ng-thái-Thiều tức Tư-Thọ cung rằng : chiều hôm qua, hồi 5 giờ, nó cùng bạn nó là tên Năm đi xuống chợ chơi, khi đi đến con đường bến đò mới thì gặp tên Hồ-Tục đi nồng rượu ở đâu về, người nom say khướt ra cả, vốn xưa nay nó với tên Tục vẫn có quen biết nhau, nên nó hỏi tên Tục rằng : « rượu ở đâu về mà say thế » thì tên Tục văng ngay mấy lời chỉ-trích ra, nên nó có dẫy tên Tục ngã xuống, chứ nó không đánh.

Tên Hoàng-xuân-Lục tức Năm cũng khai giống như tên kia, nhưng chỉ khác có một điều rằng nó thì can hai người ra thôi, chứ k ông dẫy mà cũng không đánh ; sau thấy tên Tục ã n lăn ra đường, thì nó vội chạy đi trình sở Cẩm.

Theo tin sở Cẩm xét hỏi thì mới biết được có thể hỏi, nhưng cứ như tin đồn ngoài, thì lại n ổ người nọ một khác, vậy hãy chờ xem quan tòa xét xử ra làm sao, bấy giờ sẽ x n lại-tục đăng.

Kỳ phát phần thưởng vừa rồi

Trong số báo ngày 17 juin trước đăng danh sách các nhà hảo-tâm gửi tiền và gửi sách đến phát thưởng cho học-trò trường Phủ-lý có bỏ sót tên ông Vạn-an-Long đã gửi cho bốn quyển sách. Vậy nay bổ chính lại cho đúng. N. T. Q.

HON-GAY

Hội T ung Bắc-kỳ Nông-công-thương tương-tế. — Đến ngày chủ nhật 6 juillet này, các hội-viên trong hội T. B. K. N. C. T. T. T. tại Hongay, Mông-dương, Cẩm-phả sẽ họp đại hội-đồng tại Hongay để chỉnh-đốn lại công việc hội và bàu một tòa tri-sự làm việc cho chi-hội. Ngài nào muốn xin vào hội cùng chúng tôi hoặc ngài nào đã có chân hội mà đã đổi chỗ ở, thì xin viết thư về cho viên hội-trưởng của chi-hội là ông Ng.-công-Trực tại Hongay để tiện việc gửi giấy đạt. Hội chánh chúng tôi sẽ cử ông tổng thư-ký Nguyễn-Thống làm đại-biểu phái-viên ra chứng-kiến kỳ đại hội-đồng này.

Hội-trưởng hội T. B. K. N. C. T. T. T. Ng-huy-Hợi lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Linh canh cửa thành làm điều phi pháp. — Những người buôn bán vào ra hằng ngày ở các cửa thành lấy làm ta thán về những người linh canh cửa những nhiều quá lắm, là hễ ai buôn gánh bán gồng muốn đem vật hàng gì vào trong thành mà bán thì khi vào cửa phải chịu ít nhiều cho người linh canh cửa mới được vào bán. Bằng không thì phải trở ra. Làm như thế quả là một sự trái phép mà giữa chỗ đông đảo thì thành mà bọn ấy dám công nhiên làm điều trái phép như thế thật là to gan thay. Sự này đã lắm người biết rõ và trông thấy, nhưng vì bắt can kỳ sự thì chẳng ai nói làm gì, cho nên các chú linh canh cửa của ta được tự do làm xằng mãi. Ước ao rằng sự này sẽ thấu đến tai quan trên để cho người đi xét kín sẽ trông thấy ngay. Nhứt là những cửa thành mà kẻ bán buôn vào ra tấp nập thì các bác canh cửa thường làm thói ấy lắm, thậm chí những người buôn bán, không có tiền mà đưa ra thì phải đưa cả đồ hóa-vật n ữ a là bó củi lọn chè, lọn gạo, con cá v. v. nếu thói ấy được trừ khử thì dân nghèo được nhờ ơn lắm.

Cũng đi ầu. — Xưa kia những người có lòng cao thượng vì chán cái mùi trần thế, chẳng t am phú quí, chẳng chuộng tước quyền mà đi tìm chốn rừng sâu núi thẳm mà ở ẩn, thế chẳng phải là nên kính nên phục lắm rư?

Nhưng cái đời bây giờ thì cái hạng người cao thượng ấy không thấy có nữa. Ai ngờ đâu ở đây lại thấy có một người mới đáng là chứ ! Nhưng cách đi ẩn của người này lại khác hẳn với người xưa.

Số là mới đây ở miền tây cách đàn Nam-giao chừng vừa km. vào khoảng hai giờ sáng người ta trông thấy một người kia rảo máy nhẩn nhụi, áo quần bảnh bao, bị một người đàn-bà tay túm rau tay thộp ngực từ trong lối đưa ng chợt ở mé núi mà ra, vừa đi vừa tát vừa đấm, miệng thì nói « ở ẩn » « ở ẩn ». Còn người kia run rẩy sợ hãi vừa đi vừa nói : tôi lạy mình, tôi xin chừa từ nay chẳng dám ở ẩn nữa. Thấy thế chẳng ai hiểu là vì cớ gì, sau hỏi ra mới biết vì chàng thắc chuyện chán đời đi ở ẩn tránh chốn phồn hoa, nhưng kỳ thực là đem một người yêu mà giấu trong một cái mao lư gần bên mé núi là một nơi rất vắng vẻ, chẳng may người vợ biết chuyện, đến nơi bắt được mà nắm râu kéo về như vậy đó. Nực cười thay ! có lẽ từ nay chàng phải ở ẩn thật nhỉ ?

K. lai cảo

Cuộc thi thơ

Của Nhóm thi-Quyên nữ-sĩ

MMDLXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không đạo cao sâu biết mấy trùng.
Tử phối ngạ vàng chầu tả hữu,
Quần hiền bia đá đứng thong dong.
Lâu đài tráng lệ trời Nam Bắc,
Miếu mạo nguy nga đất N ị Nàng.
Công đức biết bao trong vũ trụ,
Lịch triều suy t inh vẫn tôn cung.

Vũ-xuân-Phương
25, Ngõ Yên-thái, Hanoi

MMDLXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sử bút kinh nghiên vẫn nối dòng.
Tên đậu bảng vàng treo rực rỡ,
Phẩm đề bia đá dựng thong dong.
Tài trai tảo chí mong su p ảo,
Cửa Khổng làm gương đề nước lòng.
Đèn sách chuyên cần trời chẳng phụ
Rõ ràng bia đá có ghi trong,

X.
16, Ngõ hàng Cá, Hanoi

(*Xem trang thứ tư*).

UGÉOL THUỐC ĐỂ TRỊ BỊNH TRONG ĐƯỜNG TIỂU-TIỆN
Đau-lâu, tiểu gắt, cỏ mủ, tức dái, trệ dái, vân vân. Theo cách trị bịnh tân mới. Khác các thứ thuốc Ugéol suy trị bịnh mau lành mà thôi. Gia 12 quan tiền tuỷ. Tiêm thuốc nào cũng có, bằng Không thì gửi 12 quan nước (mua ba hộp thì 45 quan) cho ông G. LACROIX. 22. Boulevard Sébastopol, Paris.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Cải lương hý kịch diễn lối chèo

MỘT-TRẬN-CƯỜI

(Diễn lần thứ ba)

Ối thứ năm 3 Juillet này, mời quý khách đến xem diễn lại tích hát MỘT-TRẬN-CƯỜI.

Tích này đã diễu qua hai lần rồi, lần nào cũng được quý khách hoan nghênh và ngợi khen lắm. Hai lần đông qua đến nỗi nhiều ngài đến chậm không lấy được vé. Lần này mới các ngài lại mua vé sớm từ tối thứ tư.

Tối thứ tư 2 Juillet 1924

GIẢ XƯƠNG BÁO NGHĨA

Người mắc nạn kể đến ăn,
Oan người tuổi tác sót thân thơ đào.
Dù ai ăn ở lòng nào,
Thuộc quyền nấy gặp anh hào sánh đôi.

Tối thứ năm 3 Juillet 1924

CẢI LƯƠNG HÝ KỊCH

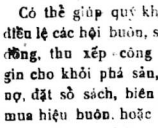
(Diễn lối chèo)

MỘT-TRẬN-CƯỜI

(Diễn lần thứ ba)

Điệu hát so riêng một trận cười,
Ngụ trong tình tính mắt tai người
Cuag Nam khác Bắc pha nhiều giọng
Mua vỏ đến xem kẻo nữa hoài.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên-đài và nhà in Mac-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

MUA MAU KẺO HẾT !!!

Bảo-hiểm mới nhận được BÌA ĐẶT ANNAM, tiếng Saigon, tiếng Kmé, tiếng Mên, bắt luồng, bắt chèo, bắt cải lương chẳng kể chuyện và ca-lý rất hay và rất tốt đẹp
Grand Arthrape Singone Annamites
CHANSON & Cie HANOI

Ông P. Em. VALETTE

Giám định kế toán

7, Boulevard Armand Rousseau

(Số 7, phố Lò-đúc)

HÀ-NỘI

Có thể giúp quý khách soạn điều lệ các hội buôn, soạn hợp-đồng, thu xếp công việc, giữ gìn cho khỏi phá sản, thu tiền nợ, đặt sổ sách, biên sổ sách, mua hiệu buôn, hoặc bán hiệu buôn, nói tóm lại có thể giúp đỡ quý-khách trong những lúc khó khăn.

Nên đến thăm ông ấy.

Hoặc viết thư đến cũng được, giá tiền ông ấy tính phải chăng.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ danh khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, lời trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem tới và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm lắm!!!

Ngày mùng 7 tháng mười, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Hội-đồng thi-nhân phê rằng :

Chiếu nay đại đoàn phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để dùng ngự dụng qua mỗi bữa, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giới cho qui quan phòng chế-tạo để tỏ lòng khẩn-khái.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai để dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giá lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những lính kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ về trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
(Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư)

Số 78

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bọn lân-la bẩm rằng :

— Hai người con gái vừa bắt được sáng ngày hôm nay.

Thường-vạn-thanh nổi giận mà rằng :

— Mau mau gọi ra đây xem nào !

Nguyệt-anh và *Lạc-hà* bước ra, kêu van mà rằng :

Xin đại-vương mở lượng hải-hà mà buông tha cho !

Thường-vạn-thanh nói :

— Ta không phải là đứa cường-đạo, nguyên là một khách qua đường. Ta đã vì nghĩa mà giết đứa cường-đạo rồi ! Các ngươi là con-cái nhà ai ? Bởi sao bị bắt mà đem lên núi này ? Các ngươi nên nói cho thực, rồi ta sẽ đưa về tận nhà.

Nàng *Nguyệt-anh* nghe nói, hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng mà bẩm rằng :

— Tôi nguyên người *Hàng-châu*. Phu-quân tôi bị đứa gian-ác hãm-hại, đã phải đi đày. Đứa gian-ác ấy lại cố tình cưỡng-bách, muốn bắt tôi làm vợ. Tôi sợ thất-tiết, cho nên phải cùng một người nữ-bạn cải dạng nam-trang, định sang *Sơn-đông*, tìm đến nương nhờ nhà cữu-phụ. Khi chúng tôi tới đây, bị quân giặc bắt đem lên núi, chúng biết tôi là con gái, cũng định cưỡng-bách bắt tôi làm vợ, may sao gặp ân-nhân đến, giết chết quân giặc ấy, chúng tôi mới được an-toàn.

Thường-vạn-thanh nghe nói, giật mình kinh sợ, liền nghĩ thầm rằng : Quái lạ ! chẳng lẽ lại còn có một thằng hung-ác *Hoa-văn-phương* nữa đó chăng !

Thường-vạn-thanh nghĩ vậy, liền hỏi :

— Phu-quân nàng là ai ? nói cho tôi nghe !

Nàng *Nguyệt-anh* nói : P

— Phu-quân tôi tên gọi *Phùng-húc* !

Thường vạn-thanh kinh-ngạc mà hỏi rằng :

— Họ tên nàng là gì ? Nàng bị người nào hãm-hại ?

Nàng *Nguyệt-anh* nói :

— Tôi nguyên họ *Tiền*, tên gọi *Nguyệt anh* ! bị *Hoa-văn-phương* hãm hại !

Thường vạn-thanh nói :

— *Tiền Nguyệt-anh* ! *Tiền Nguyệt-anh ở Hàng-châu*, đã cưới lấy *Hoa-văn-phương*, rồi nàng đâm chết đứa gian-ác ấy. Sau bị giải ra pháp-trường đề trảm-quyết thì tôi đã cướp phá, cứu nàng mà đưa về phủ *Kim-hoa*, sao bây giờ nàng lại còn tự nhận là *Nguyệt-anh* nữa, tôi không thể nào mà tin lời cho được ! Nàng có anh em nào không ?

Nguyệt-anh và *Lạc-hà* nghe nói *Thúy-tú* đã giết chết *Hoa-văn-phương*, đều lấy làm kinh-phục :. Nàng *Nguyệt-anh* lại nói với *Thường-vạn-thanh* rằng :

— Thân-huynh tôi tên gọi *Tiền-lâm* ! Người gả thay mà giết chết *Hoa-văn-phương* đó tức là một người bạn kết nghĩa của tôi, tên gọi *Thúy tú*.

Thường-vạn-thanh nghe nói, liền bảo rằng :

— Thế ra nàng mới thật là em dâu ta đó !

Nàng *Nguyệt-anh* hỏi rằng :

— Dám hỏi ân-nhân là ai ?

Thường-vạn-thanh nói :

— Tôi là *Thường-vạn-thanh* ! Đã cùng *Phùng-húc* kết-nghĩa với nhau. Nhà tôi ở *Sơn-đông*, bây giờ hai nàng cứ yên lòng, hãy theo tôi về, rồi thư thả ta sẽ đi la tin-tức *Phùng-húc*, sau này vợ chồng lại được cùng nhau sum-họp vậy.

Thường-vạn-thanh lại chỡ bọn cung-nữ cùng theo xuống núi, rồi ai về nhà nấy. Ngay lúc bấy giờ phóng bỏn đốt bỏ sơn-trại. *Thường-vạn-thanh* đem nàng *Nguyệt-anh* và nàng *Lạc-hà* về *Sơn-đông*.

Lại nói chuyện *Hoa-hữu-linh* từ ngày 28 tháng 4 quyến-dụ *Thôi-thị* và con *Tiểu-hồng* ra đi. Một hôm, đi đến phủ *Hoài-âm* thuộc tỉnh *Giang-nam*. *Hoa hữu-linh* giả dạng làm một chàng thư-sinh cùng *Thôi-thị* nhận làm vợ chồng, thuê nhà ở đấy.

Các nhà lân-bàng đến hỏi chuyện thì *Hoa-hữu-linh* lại tự nhận là cháu gọi *Hoa-vinh-ngọc* tướng-công bằng thúc-phụ. Bởi thế mọi người gần đấy, ai cũng có lòng kính-nể, không ai dám khinh-nhờn.

Một hôm, *Hoa-hữu-linh* đi vắng, *Thôi thị* ở nhà, có ý buồn rầu, mới bảo con *Tiểu-hồng* mở toang cửa ra, rồi nàng đứng tựa bên cửa mà nhìn ra phố, xem kẻ qua người lại. Bỗng trông thấy một bọn 6 con ngựa đi qua. Hai ngựa đi trước có hai vị công-tử cưỡi, còn 4 tên gia-đình cũng cưỡi 4 ngựa theo sau.

Khi qua cửa *Hoa-hữu-linh*, hai vị công-tử ngồi trên mình ngựa ngảnh nhìn, thấy *Thôi-thị* nhan-sắc xinh-đẹp lạ thường, đều phách lạc hồn xiêu, muốn đi không đứt, lại phải quay ngựa trở lại, cùng nhìn cùng nồng tấm yêu.

HỒI THỨ XLVI

Hai vị công-tử ấy là ai ? Tức là con quan Văn-hoa-điện đại-học-sĩ, tên gọi *Thâm-khiêm* Người anh là *Thâm-đình-phương*, người em là *Thâm-nghĩa-phương*. Nhà ở *Đng-dương*. Hai công-tử cậy thế cha, đã làm nhiều điều gian-ác. Nào xâm chiếm cơ-nghiệp, cưỡng đoạt vợ con của người ta, lại còn cho vay nặng lãi, làm nghề hút máu hút mỡ nữa.

Bốn tên gia-đình kia : một tên là *Thâm-liên*, một tên là *Thâm-đăng*, một tên là *Thâm-khuê* và một tên là *Thâm-cao* Chúng cũng cậy thế chủ mà hà hiếp mọi kẻ. Bởi vậy ai nghe đến tiếng nhà họ *Thâm*, cũng tăng đởm kinh hồn.

Hôm ấy, hai anh em họ *Thâm* trông thấy *Thôi-thị*. Khi về tới phủ, *Thâm-đình-phương* bảo *Thâm-nghĩa-phương* rằng :

— Thân-đệ ơi ! Anh được trông đàn-bà đã nhiều, nhưng chưa t ấy người nào xinh-đẹp đáng yêu như cái người vừa gặp hôm nay !

Thâm-nghĩa-phương đáp rằng :

— Sao thân-huynh không sai người hỏi xem đấy là nhà ai ?

Thâm-đình-phương khen phải, rồi gọi bọn bốn tên gia-đình đến mà sai đi hỏi. Bốn người vâng lệnh đi ngay. Hai anh em họ *Thâm* ngồi quanh nghỉ quẩn, đứng ngồi không yên.

Hỏi lâu, bốn tên gia-đình về bẩm rằng :

Dám bẩm hai công-tử ! Người ấy là lệnh-điệt quan *Hoa-sinh-ngọc* tướng-công, tên gọi *Hoa-hữu-linh*, không biết vì việc chi mà vợ chồng đem nhau đến ở đấy.

Hai công-tử nói :

— Các ngươi có nghĩ mưu kế chi mà lừa được người đàn-bà ấy đến đây, ta sẽ trọng thưởng.

Bốn tên gia-đình nói :

— Dám bẩm hai công-tử ! Nếu hai công-tử muốn được người đàn-bà ấy đến đây, thiết-tưởng ung chẳng lấy chi làm khó !

Hai công-tử nói :

— Các ngươi nghĩ được kế chi, nên nói cho ta nghe !

Bốn tên gia-đình nói :

— Đề sáng mai chúng tôi cầm danh-th ếp, nói là công-tử nghe tin lệnh-điệt *Hoa* tướng-công mới tới đây, muốn thân-hành ra bái-yết, vậy cho chúng tôi báo trước. Chúng tôi thử đò xem hẳn sắp tiến Kinh hay là còn ở lâu tại đấy...

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

MMDLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng nghìn t n vẫn kia vững
Nho giáo mở-mang bèn bể Bắc,
Văn-minh rực rỡ khắp miền Đông.
Cương thường bền giữ cùng trời đất,
Sử-ký còn ghi với núi sông.
Bốn bể phong trào thêm vẻ gấm,
T ành Nam hoa cỏ rạng màu hồng,

Trần-văn-Kiều
58, Rue des Radeaux, Hano

MMDLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy-nga ngất cõi Đông.
Cửa Khổng k o a danh bia đá tạc,
Trời Nam luân-lý mảnh gương chung
Á Âu phong-vũ càng thêm tỏ,
Hồng Lạc giang-sơn vẫn chẳng cùng.
Quốc-túy khuyên ai gìn giữ lấy,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn-thi-Ta, Haiphong

MMDLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu ngày dinh khắp cõi đông
Bảng Lý bia Lê nề-nếp cũ,
Con Hồng cháu Lạc p ụng thờ chung.
Cung tường gương sáng trăng sông [Nhị,
Tôi-lễ hương thơm đá núi Nùng.
Tiến-bộ văn-minh nay đổi mới,
Một nhà luân-lý vẫn tôn-sùng.

Lê-thị-Mão, Haiphong

MMDLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ ngày nay hãy thử trông.
Chuông khánh Tử Thủ vang cõi Bắc,
Sáp hương Nùng Nhị vẻ phương [Đông,
Rồng leo cột Lý tin c ưa điểm,
Rùa đội bia Lê cỏ vẫn ngong,
Miễn hãy còn đây văn chẳng mất,
Tế đình hương k ói vẫn dung nồng.

Phan-văn-Tịnh
Làng Mông-phụ, Sơn-tây

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa

Buổi sang nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt; thuốc này là thuốc :

PILULES
DEHAUT

PHÀM

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì nõn được, it lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU
số 10 phố hàng Ngang Hano
số 113 phố Khách Haiphon
số 78 phố hàng Nam-định
Kính cáo

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cũng nhiều chứng ở dấy mà ra nữa.

Thuốc Hémostyl Roussel có máu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, nên uống thuốc:

Hémostyl Roussel
AMPOULES

TAM-TÍNH-Y-QUAN

Phố Mã-mây, số 91 — Hanoi.

TAM-TÍNH-Y-TÔN
Phố hàng Giấu, số 35 — Namdinh.

Ai có bệnh nên biết kiếm « TAM-TÍNH Y QUÁN » phố Mã-mây, số nhà 91.

Ở đó tất có thầy thuốc mạch-lý bệnh-căn biết định dụng đúng hoàn tán cao đơn chế luyện tinh tế, chữa đủ các bệnh, dẫu bệnh nặng, bệnh lâu chữa khỏi được nhiều. Ta nói viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc xuống ngay, theo cách « lĩnh hóa giao ngân » nghĩa cũng quê không tiền, xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần-hiệu ai uống cũng khỏi:

Các chứng cảm sốt ho, sốt rét, đau bụng rức đầu, thổ tả, không có bổ-hết, mê mẩn, nói nhảm, tiêu-máu, sốt lỉnh, bế-hơi vong dương, đầu rức, chân lạnh, thịt run như dau mỏi, nguy cấp, một hộp 1p.50.

Bạch trọc, đương mai, ho suyễn, trĩ lậu, mỗi hai 1 p 80, ống thứ 0 p.50, thuốc thứ 0 p.50.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, tiểu tiện, hoàng tinh một hộp 1 p.00, mới hơn 5 p 00.

Đau bụng, đau tức, kinh niên, ho lao, đều nguồn, bất tuổi, phổ thông cổ trướng một hộp 1 p 00 một hộp lớn 5 p. 00.

Đàn bà kinh nguyệt bất điều, nguyệt tiết, nguyệt đa, khí ám, bạch đới, hoặc kinh thấy ra nhiều xanh đen bụng, rức đầu, đau xương không đẻ, hoặc có đẻ không nuôi, mỗi hộp 1 p 00 một hộp lớn 0 p 00

Đàng huyết, ty huyết, tiên huyết mỗi phòng 0 p 25

Trẻ con sốt ho, kinh dém tuyền tả ly, cam đa mục, đau mắt mang mộng, lọ nhỏ 0 p.30, lọ nhỏ 1 p.00.

TAM-TÍNH-Y-QUÁN
Phố Mã-mây, số 91 — Hanoi.
TAM-TÍNH-Y-TÔN
Phố hàng Giấu, số 35 — Namdinh.

Nhà Bán-đồ « TAM-TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Cửa-nhật, thứ năm mới cũng có bán từ tám giờ sáng.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào tưởng không ai nên không biết: sưng bàng quang, sưng nhiếp hộ tuyến, sưng dịch hoàn, sưng niệu-quản. Mà dẫn bà thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phần bộ cùng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thụt nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa ráy cũng khó làm cho được có ích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều khi thuốc dùng vào người đau lại không chịu được, thành ra nên eo, đau thân, đi rửa. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí hóa mà uống vào dễ chịu ấy, thì có bệnh tất chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho dễ tiêu hóa, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm sưng niệu thấy bộ. Thuốc ấy rửa ngoài niệu quản, làm cho thêm sẽ niệu thấy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí hư, chớ nên quản công thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở xa hàng bảo-chế to đều có bán cả. 2056

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết rắn.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rau phải làm cho hay ho vật, uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có kỳ hạn giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy thuốc chứng-cải là hay

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MÁU BỔ

BỊNH LIỆT KHÍ

Cách trị lành mạnh bằng thuốc huốn
GINAT hay là SYNOUSINE
Nhà thuốc bảo cũng có
HÀNG CHÁNH ở Paris, rue de Grenelle, 46

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quan bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài biết ra những tiền đồi chỗ ở, ngài thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC

Giá bán 3$00 cả cước

Báo hành máy chạy 3 năm

Bán tại hiệu : **LY-SENG BAO**, 42, Phố hàng Bồ, Hanoi 2052

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÓ-ĐA CŨ)
RUE PAUL BERT, HANOI

"LUXOR"

Đèn xe-đạp, thân đèn bằng đồng mạ kền. Trên có máy vặn cái chiếu sáng mạ kền, mặt kính phồng. Rất tốt, rất bền.

Mỗi cái : **45** fr., gửi recommandé

BOITE POSTALE N° 40

Ann. Tél. MAGASRÉUNIS — Téléphone N° 126

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酸補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚食前吃要吃喔醒欺喉精

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (*Rue Paul-Bert*) Hanoi

MỚI SANG NHIỀU

Chao xe — Săm hoa — Vòng bánh
Vải cá-cuống lợp mui — Cao-su bơm và Cao-su đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1 200.000 FRANCS
7, *Boulevard Bobillet, Hanoi*

SÁP MỠ

PACHOD Frères & Cie LYON

ƯỚU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã nổi tiếng trong thiên hạ đâu đâu cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc Quina Laroche là thuốc hay hơn hết làm cho bổ sức lại, bổ tạng phủ, trị bịnh rét làm cho ăn ngủ, thuốc đó lấy làm hay và thế gian ai không dâu quên đặng.

Ai ai dùng nó cũng đặng, những là người bịnh mọn cũng dâu bá hay là con nít. Thuốc đó trị bịnh sau này : bịnh hư huyết yếu đuối, huyết suy, bổ sức lại các bịnh làm cho con người yếu đuối, bị trời ben, bo cẩn mọc rức ngứa, rét ben con nước trắng, trắc trở trong tì vị các bịnh đó đều dùng nhắc hay thuốc Quina Laroche đặng.

Con ch huyết suy vì con gái lúc đang tới công dâu bá bổ kíp tức sanh sản, cũng như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc Quina Laroche.

Những người nào ở xứ hay có thấp rét cũng nhằng nên quản dùng thuốc đó.

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những bịnh nó trở hồi mà thôi con bị ngày sau trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực, ăn uống ngon co chứng và chẳng ta giám hèn thuốc đó rằng : Nước ngọc thoch cha Thiên-thần chế ra (Liquide de Jadé) lời tôn ngỗ con người Thì cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết chẳng khỏng thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc Quina Laroche thì chúng ta có đăng có vang giấy chứng và cho cám ơn của mấy người bịnh và có vang giấy của các quan lương y khắc nòng lòng ta.

Bổ bị thuốc nước Quina Laroche là một cao thuốc làm tại cho người hay bổ thập.

CÁCH DÙNG

Nước Quinn Laroche phải uống từ một tỷ tới ba tỷ có bán thơ chai nước con một ngày trong hai bữa ăn. Còn muốn trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một tỷ, uống 5 tỷ nước có rét a giờ rưỡi, thế ấy tỷ chơ uống nước có nữa giờ.

Thuốc Quina Laroche thường thì uống không pha nước mà khi trời nóng nực thì pha nước có mà uống cho đỡ khát.

COMAR VÁ CÔNG-TI
ông chủ hãng thuốc hạng nhứt tại Paris.